I

(Rezoluții, recomandări și avize)

RECOMANDĂRI

CONSILIU

RECOMANDAREA CONSILIULUI

din 15 februarie 2016

privind integrarea șomerilor de lungă durată pe piața forței de muncă

(2016/C 67/01)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 292, coroborat cu articolul 148 alineatul (2),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

întrucât:

(1) Rata șomajului în Uniune a crescut la un nivel extrem de ridicat în urma crizei economice și financiare din perioada 2008-2009. În prezent, aceasta este în scădere, dar șomajul de lungă durată rămâne la un nivel foarte ridicat. Șomajul de lungă durată afectează fiecare dintre statele membre într-o măsură diferită, în special întrucât impactul crizei a fost inegal, iar situația macroeconomică, precum și structura economică și funcționarea pieței forței de muncă prezintă diferențe între statele membre.

(2) După mai mulți ani de creștere economică modestă și de creare insuficientă de locuri de muncă, șomajul de lungă durată, care reprezintă, potrivit Eurostat, numărul de persoane fără loc de muncă care caută în mod activ un loc de muncă de cel puțin un an, a afectat în 2014 peste 12 milioane de lucrători sau 5 % din populația activă a Uniunii, 62 % dintre aceștia neavând un loc de muncă timp de cel puțin doi ani consecutivi.

(3) Șomajul de lungă durată afectează persoanele în cauză, reduce potențialul de creștere al economiilor Uniunii, sporește riscul de excluziune socială, sărăcia și inegalitățile și duce la creșterea costurilor serviciilor sociale și ale finanțelor publice. Șomajul de lungă durată duce la pierderea veniturilor, la erodarea abilităților, la o incidență mai ridicată a problemelor de sănătate și la un grad mai mare de sărăcie a gospodăriilor.

(4) Printre cei mai vulnerabili în fața șomajului de lungă durată sunt persoanele cu un nivel scăzut de abilități sau calificări, resortisanții țărilor terțe, persoanele cu handicap și minoritățile defavorizate, cum ar fi romii. Activitatea profesională anterioară a unei persoane joacă, de asemenea, un rol important, întrucât în unele țări, aspectele sectoriale și ciclice sunt esențiale pentru a explica persistența șomajului de lungă durată.

(5) În fiecare an, aproape o cincime din șomerii de lungă durată din Uniune se simt descurajați și devin inactivi deoarece eforturile lor de căutare a unui loc de muncă se soldează cu un eșec. Întrucât barierele în calea integrării pe piața forței de muncă sunt variate și adesea se cumulează, integrarea pe piața forței de muncă necesită o abordare personalizată și individualizată, precum și furnizarea unor servicii coordonate.

(6) Șomerii de lungă durată reprezintă jumătate din numărul total al șomerilor din Uniune, dar constituie mai puțin de o cincime din participanții la măsurile active de ocupare. În consecință, o proporție scăzută din șomerii de lungă durată (în medie 24 %) beneficiază de indemnizația de șomaj.

(7) Investițiile în capitalul uman ar trebui să fie îmbunătățite și eficientizate cu scopul de a oferi unui număr mai mare de persoane abilități și competențe relevante și de calitate, de a aborda lipsa de personal calificat, de a pune bazele unei tranziții ușoare de la etapa de învățare la găsirea unui loc de muncă și pentru menținerea capacității de inserție profesională. Îmbunătățirea rezultatelor și a relevanței sistemelor de educație și formare profesională va contribui la reducerea numărului de noi șomeri. În acest sens, ar trebui continuată modernizarea sistemelor de educație și formare profesională, în conformitate cu semestrul european, Concluziile Consiliului din 12 mai 2009 privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale (ET 2020) [1], cu Recomandarea 2006/962/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 decembrie 2006 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții [2].

[1] JO C 119, 28.5.2009, p. 2.
[2] JO L 394, 30.12.2006, p. 10.

(8) Pentru a dezvolta o strategie coordonată de ocupare a forței de muncă, în orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre pentru 2015 ([1]) se solicită reducerea semnificativă a șomajului de lungă durată și a șomajului structural prin intermediul unor strategii cuprinzătoare și care să se consolideze reciproc, care să includă un sprijin activ individualizat pentru reîncadrarea în muncă.

(9) Deși statele membre își păstrează competența de a alege pentru piața forței de muncă măsurile cele mai adecvate situației lor individuale, orientările invită statele membre să promoveze capacitatea de inserție profesională prin investiții în capitalul uman prin intermediul unor sisteme de educație și formare profesională eficace și eficiente care ridică nivelul de competență al forței de muncă. În continuare se solicită în mod expres statelor membre să încurajeze sistemele de învățare la locul de muncă, precum învățarea duală, și să modernizeze formarea profesională. În termeni mai generali, în orientări se solicită statelor membre să ia în considerare principiile flexicurității și să consolideze măsurile active de ocupare, prin ameliorarea eficacității, direcționării, impactului, acoperirii și interacțiunii acestora cu ajutorul pentru venit și cu furnizarea de servicii sociale.

(10) Măsurile propuse în prezenta recomandare ar trebui să fie pe deplin compatibile cu recomandările specifice fiecărei țări emise în contextul semestrului european, iar punerea lor în aplicare ar trebui să se desfășoare în deplină conformitate cu normele Pactului de stabilitate și de creștere.

(11) Recomandarea 2008/867/CE a Comisiei din 3 octombrie 2008 privind incluziunea activă a persoanelor excluse de pe piața muncii ([2]) stabilește o strategie globală integrată pentru incluziunea activă a persoanelor excluse de pe piața forței de muncă, combinând ajutorul pentru venit adecvat cu o piață a forței de muncă care favorizează incluziunea și cu accesul la servicii de calitate. Scopul recomandării este de a facilita ocuparea unui loc de muncă durabil și de calitate pentru persoanele capabile să muncească și de a furniza acestora resurse suficiente pentru o viață demnă.

(12) Fondul social european este principalul instrument financiar al Uniunii pentru combaterea șomajului de lungă durată. Pentru perioada 2014-2020, statele membre au alocat fonduri substanțiale pentru a sprijini integrarea șomerilor de lungă durată pe piața forței de muncă. Alte fonduri, cum ar fi Fondul european de dezvoltare regională și Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală, pot să completeze, de asemenea, acțiunile finanțate de Fondul social european, în conformitate cu sumele alocate pentru prioritățile de investiții relevante pentru perioada 2014-2020, în special prin sprijinirea creării de locuri de muncă, modernizarea serviciilor publice de ocupare a forței de muncă și a formării profesionale, formarea pentru dobândirea de abilități și învățarea pe tot parcursul vieții. În acest context, viitoarele discuții pe această temă ar trebui să analizeze modalități de a consolida în continuare integrarea șomerilor de lungă durată pe piața forței de muncă.

(13) Recomandarea Consiliului din 20 decembrie 2012 privind validarea învățării non-formale și informale ([3]) solicită luarea de măsuri pentru a oferi persoanelor posibilitatea de a demonstra ceea ce au învățat în afara educației formale și a formării profesionale.

(14) Concluziile Consiliului European din 14-15 martie 2013 au subliniat că abordarea șomajului este cea mai importantă provocare socială și că este esențial să se reducă șomajul de lungă durată și să se asigure participarea deplină a lucrătorilor mai în vârstă.

(15) Parlamentul European a identificat șomajul de lungă durată drept un impediment major pentru creșterea economică.

(16) Ar trebui depuse eforturi intensificate de integrare pe piața forței de muncă a persoanelor celor mai afectate de șomajul de lungă durată, ținând seama de practicile naționale. Acest lucru ar trebui să fie corelat cu un grad sporit de înregistrare la serviciile de ocupare a forței de muncă și la alte agenții competente pentru a remedia acoperirea insuficientă a măsurilor de sprijin. Țările cu un număr mare de șomeri de lungă durată înregistrați își pot orienta eforturile cu prioritate spre cei care sunt deja înregistrați.

(17) O abordare preventivă ar fi avantajoasă din punctul de vedere al eficienței și eficacității. Măsurile de prevenire și de activare care se concentrează în principal pe începutul perioadei de șomaj ar trebui să fie consolidate și, după caz, completate. Măsurile specifice pentru șomerii de lungă durată înregistrați ar trebui luate cel târziu la 18 luni de la intrarea în șomaj, acesta fiind momentul în care mecanismele și serviciile de sprijin pentru acest grup specific se schimbă în numeroase state membre.

(18) Abordările individualizate în sprijinul șomerilor de lungă durată ar trebui să contracareze obstacolele care duc la un șomaj persistent, prin actualizarea și completarea evaluării inițiale realizate în momentul înregistrării. Astfel, șomerii de lungă durată vor fi orientați către servicii de sprijin suficient adaptate nevoilor individuale, cum ar fi consilierea în materie de datorii, reabilitarea, serviciile de asistență socială, serviciile de îngrijire, integrarea migranților, sprijin în ceea ce privește locuința și transportul, care vizează depășirea obstacolelor din calea găsirii unui loc de muncă și acordarea posibilității, pentru persoanele în cauză, de a atinge obiective clare care să conducă la angajare.

([1]) Decizia (UE) 2015/1848 a Consiliului din 5 octombrie 2015 privind orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre pentru 2015 (JO L 268, 15.10.2015, p. 28).
([2]) JO L 307, 18.11.2008, p. 11.
([3]) JO C 398, 22.12.2012, p. 1.

(19) Implicarea angajatorilor în procesul de integrare a șomerilor de lungă durată este esențială și ar trebui susținută prin furnizarea de servicii specializate de către serviciile de ocupare a forței de muncă, însoțite de stimulente financiare bine orientate și de implicarea partenerilor sociali. O mai mare implicare a angajatorilor, completată de măsuri care să intensifice crearea de locuri de muncă în cadrul economiei, poate spori și mai mult eficacitatea măsurilor de integrare.

(20) Inițiative de politică recente, precum Recomandarea Consiliului din 22 aprilie 2013 privind înființarea unei garanții pentru tineret ([1]), fac apel la un parteneriat care să funcționeze ca o nouă metodă de punere în aplicare a politicii sociale și de ocupare a forței de muncă. Furnizarea de servicii coordonate este esențială, în special în statele membre în care responsabilitățile pentru sprijinirea șomerilor de lungă durată sunt împărțite între serviciile publice de ocupare a forței de muncă, agențiile de asistență socială și administrațiile locale.

(21) Un acord de integrare în muncă, redactat astfel încât să reflecte situația individuală a șomerilor de lungă durată, ar trebui să conțină informații detaliate despre un pachet de măsuri individualizate disponibile la nivel național (cum sunt, de exemplu, cele privind piața forței de muncă, educația, formarea, serviciile de asistență socială), menite să sprijine șomerii de lungă durată și să le permită să depășească obstacole specifice în calea ocupării unui loc de muncă. Acestea acorduri ar trebui să definească obiective, termene, obligațiile șomerilor de lungă durată și oferta prestatorului sau prestatorilor de servicii și ar trebui să indice măsurile de integrare disponibile.

(22) Măsurile propuse în prezenta recomandare ar trebui să ia în considerare diversitatea statelor membre și punctele lor de plecare diferite în ceea ce privește situația macroeconomică, nivelul șomajului de lungă durată și ratele de fluctuație ale acestuia, cadrul instituțional, diferențele regionale și capacitatea diferiților actori de pe piața forței de muncă. Măsurile respective ar trebui să completeze și să consolideze abordarea politică care este în prezent pusă în aplicare în numeroase state membre, în special prin introducerea unor componente flexibile, cum ar fi abordarea individualizată și furnizarea de servicii coordonate și prin implicarea angajatorilor.

(23) Prezenta recomandare respectă pe deplin, consolidează și consacră drepturile fundamentale, în special cele instituite prin articolele 29 și 34 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene,

RECOMANDĂ STATELOR MEMBRE:

Să sprijine înregistrarea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă și instituirea unor măsuri de integrare mai bine corelate cu piața forței de muncă, printre altele prin intermediul unei legături mai strânse cu angajatorii.

Să efectueze evaluări individuale a șomerilor de lungă durată înregistrați.

Să ofere concret șomerilor de lungă durată posibilitatea de a încheia un acord de integrare în muncă în cel mult 18 luni de la intrarea în șomaj. În sensul prezentei recomandări, prin „acord de integrare în muncă" se înțelege un acord scris între șomerii de lungă durată și un punct unic de contact, cu obiectivul de a facilita tranziția spre ocuparea unui loc de muncă.

În acest sens:

Înregistrare

1. Să încurajeze înregistrarea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă la un serviciu de ocupare a forței de muncă, în special printr-o mai bună informare cu privire la sprijinul disponibil.

Evaluare și abordare individuale

Serviciile de ocupare a forței de muncă, împreună cu alți parteneri care sprijină integrarea pe piața forței de muncă, să ofere persoanelor în cauză orientare personalizată.

2. Să se asigure faptul că șomerii de lungă durată înregistrați beneficiază de evaluări individuale aprofundate și de îndrumare în cel mult 18 luni de la intrarea în șomaj. Evaluarea ar trebui să includă perspectivele lor de inserție profesională, obstacolele în calea găsirii unui loc de muncă și eforturile anterioare de căutare a unui loc de muncă.

3. Să informeze șomerii de lungă durată înregistrați cu privire la ofertele de locuri de muncă și sprijinul disponibil în diferite sectoare ale economiei și, după caz, în diferite regiuni și în alte state membre, în special prin intermediul serviciilor europene pentru ocuparea forței de muncă (EURES).

([1]) JO C 120, 26.4.2013, p. 1.

Acorduri de integrare în muncă

Șomerilor de lungă durată înregistrați care nu pot beneficia de Garanția pentru tineret li se va oferi posibilitatea de a încheia un acord de integrare în muncă în cel mult 18 luni de la intrarea în șomaj. Acest acord ar trebui să cuprindă cel puțin o ofertă individuală de servicii în vederea găsirii unui loc de muncă și identificarea unui punct de contact unic.

4. Să vizeze nevoile specifice ale șomerilor de lungă durată înregistrați printr-un acord de integrare în muncă care combină servicii și măsuri relevante furnizate de diferite organizații.

   (a) Acordul de integrare în muncă ar trebui să precizeze obiective și termene explicite și obligațiile pe care trebuie să le îndeplinească șomerii de lungă durată înregistrați, cum ar fi luarea unor măsuri active pentru găsirea unui loc de muncă, acceptarea unor oferte de muncă adecvate și participarea la activități de educație sau formare profesională, de recalificare ori privind ocuparea forței de muncă.

   (b) De asemenea, acordul de integrare în muncă ar trebui să prezinte în detaliu oferta prestatorului sau prestatorilor de servicii pentru șomerii de lungă durată. În funcție de disponibilitatea în statele membre și pe baza circumstanțelor individuale ale șomerilor de lungă durată înregistrați, acordul de integrare în muncă ar putea include asistență pentru căutarea unui loc de muncă și asistență acordată persoanelor încadrate în muncă, validarea învățării nonformale și informale, reabilitare, consiliere și orientare, educație, educație și formare profesională, experiență profesională, asistență socială, educația și îngrijirea copiilor preșcolari, servicii medicale și de îngrijire pe termen lung, consiliere în materie de datorii, sprijin în ceea ce privește locuința și transportul.

   (c) Acordul de integrare în muncă ar trebui să fie monitorizat periodic, din perspectiva schimbărilor în situația individuală a șomerilor de lungă durată înregistrați, și ar trebui să fie adaptat, dacă este necesar, pentru a îmbunătăți tranziția spre ocuparea unui loc de muncă.

5. Să instituie măsurile necesare pentru asigurarea continuității și identificarea unui punct de contact unic, însărcinat să sprijine șomerii de lungă durată înregistrați prin intermediul unei oferte de servicii coordonate care implică serviciile de asistență socială și de ocupare a forței de muncă disponibile. Acest punct de contact ar putea să se bazeze pe un cadru de coordonare interinstituțională și/sau să fie identificat în cadrul structurilor existente.

   Să faciliteze transmiterea în siguranță și fără dificultate, între furnizorii de servicii relevante, a informațiilor relevante privind istoricul sprijinului de care au beneficiat șomerii de lungă durată înregistrați aflați în căutarea unui loc de muncă și a evaluărilor individuale, în conformitate cu legislația privind protecția datelor, asigurând astfel continuitatea serviciilor.

   Să permită o mai bună difuzare a informațiilor relevante cu privire la locurile de muncă vacante și la posibilitățile de formare printre furnizorii de servicii implicați și să asigure faptul că aceste informații ajung la șomerii de lungă durată.

Legături mai strânse cu angajatorii

6. Să încurajeze și să dezvolte parteneriate între angajatori, partenerii sociali, serviciile de ocupare a forței de muncă, autoritățile publice, serviciile sociale și furnizorii de educație și formare profesională pentru a furniza servicii care să răspundă mai bine nevoilor întreprinderilor și ale șomerilor de lungă durată înregistrați.

7. Să creeze servicii pentru angajatori, cum ar fi examinarea ofertelor de locuri de muncă, sprijin în ceea ce privește plasarea forței de muncă, mentorat și formare la locul de muncă și sprijin după angajare pentru a facilita reintegrarea profesională a șomerilor de lungă durată înregistrați.

8. Să direcționeze toate stimulentele financiare, cum ar fi subvențiile pentru recrutare și reducerea contribuțiilor la asigurările sociale, către programele care sprijină integrarea pe piața forței de muncă, pentru a spori posibilitățile de angajare pentru șomerii de lungă durată înregistrați.

RECOMANDĂ STATELOR MEMBRE ȘI COMISIEI:

Evaluare și monitorizare

9. În cadrul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă și în strânsă colaborare cu Comitetul pentru protecție socială, să monitorizeze, în ceea ce privește serviciile sociale și acordarea de venituri, punerea în aplicare a prezentei recomandări prin supraveghere multilaterală în cadrul semestrului european, precum și prin indicatorii cadrului comun de evaluare. Monitorizarea ar trebui să urmărească măsurarea gradului de reîncadrare în muncă a șomerilor de lungă durată înregistrați și să analizeze dacă integrarea lor pe piața forței de muncă este durabilă, precum și utilizarea acordurilor de integrare în muncă. Rețeaua europeană a serviciilor publice de ocupare a forței de muncă contribuie la această monitorizare.

10. Să încurajeze evaluarea rezultatelor obținute de serviciile publice de ocupare a forței de muncă în ceea ce privește integrarea pe piața forței de muncă a șomerilor de lungă durată înregistrați și schimbul de experiență și de bune practici în cadrul procesului de învățare comparativă al rețelei europene a serviciilor publice de ocupare a forței de muncă, rețea instituită în conformitate cu Decizia nr. 573/2014/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind cooperarea consolidată între serviciile publice de ocupare a forței de muncă (SPOFM) ([1]).

11. Să coopereze pentru a asigura cea mai bună utilizare a fondurilor structurale și de investiții europene, în special a Fondului social european, a Fondului european de dezvoltare regională și a Fondului european agricol pentru dezvoltare rurală, în conformitate cu prioritățile de investiții relevante pentru programele din perioada 2014-2020.

RECOMANDĂ COMISIEI:

12. Să sprijine și să coordoneze inițiativele voluntare și alianțele întreprinderilor implicate în integrarea durabilă a șomerilor de lungă durată pe piața forței de muncă.

13. Să sprijine proiectele de inovare socială privind integrarea șomerilor de lungă durată pe piața forței de muncă, în special prin intermediul axei „Progress” a Programului Uniunii pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială (EaSI).

14. Să evalueze, în cooperare cu statele membre și după consultarea părților interesate în cauză, măsurile luate ca urmare a prezentei recomandări și să prezinte Consiliului un raport privind rezultatele respectivei evaluări, până la 15 februarie 2019.

Adoptată la Bruxelles, 15 februarie 2016.

Pentru Consiliu

Președintele

M.H.P. VAN DAM

([1]) JO L 159, 28.5.2014, p. 32.